

Het online debat over de Oostvaardersplassen

Wetenschappelijk
artikel

De invloed van sociale media op natuurbeheer

Op het internet vonden het afgelopen jaar ongewoon heftige discussies plaats rondom de Oostvaardersplassen: voor- en tegenstanders roerden zich massaal op sociale media. De invloed hiervan beperkt zich al lang niet meer tot het digitale domein, het online debat heeft ook invloed op de *offline* praktijk van natuurbeheer en -beleid. In dit artikel gaan we in op de vraag hoe het maatschappelijk debat en de besluitvorming rondom de Oostvaardersplassen is beïnvloed door sociale media en wat dit betekent.

Na recente decentralisaties beheert Staatsbosbeheer de Oostvaardersplassen, onder beleidsverantwoordelijkheid van de provincie Flevoland. Dit is al decennialang een 'hands-off-beheer', waarbij zo min mogelijk wordt ingegrepen in de populaties van grote grazers en waarbij natuurlijke processen zo veel mogelijk ruimte krijgen (Staatsbosbeheer, 2019). Dit betekent in de praktijk dat er aan het einde van sommige winters veel sterfte is onder verzwakte dieren, omdat Staatsbosbeheer de dieren niet bijvoert.

Protest tegen het natuurbeheer in de Oostvaardersplassen is er al wel langer, maar zo'n grote impact op het beleid als in 2018 had het nooit eerder. De samenleving is dan ook ingrijpend veranderd: met de opkomst van het internet en sociale media verspreidt nieuws zich niet alleen snel, maar is het voor mensen ook eenvoudiger geworden om erop te reageren en zich rondom een bepaald thema te organiseren (Castells, 2011). Ook in de Nederlandse natuurwereld wordt de rol van sociale media groter, een ontwikkeling die een aantal jaren terug al werd geschetst in het WRR-rapport 'Natuur en beleid betwist' (Aarts *et al.*, 2015). Sociale media spelen een belangrijke rol in de beeldvorming over natuur en het lijkt weinig twijfel dat ze daarmee ook steeds meer het natuurbeheer en -beleid beïnvloeden (Aarts *et al.*, 2015; Arts *et al.*, 2015; Breman *et al.*, 2018; Büscher, 2014). Hoe deze invloed precies verloopt en wat de (mogelijke)

consequenties daarvan zijn is echter nog grotendeels onduidelijk.

Dit onderzoek had dan ook tot doel om meer inzicht te krijgen in de manier waarop sociale media het maatschappelijk debat en de besluitvorming rondom de Oostvaardersplassen hebben beïnvloed. In dit artikel presenteren wij een analyse van het verloop van de online discussie over de Oostvaardersplassen, in relatie tot belangrijke gebeurtenissen en beslissingen. Daarbij onderscheiden we drie fasen: 1) een onderstroom van verzet, 2) brede maatschappelijke ophef en 3) een vaste plek op de agenda. Op basis van deze analyse volgt een reflectie op de rol en invloed van sociale media in het natuurdebat in het algemeen.

Analytisch kader en methode

Onder sociale media verstaan wij alle vormen van interactieve online communicatie in het publieke domein. Bekende platforms zijn Facebook, Twitter, Instagram, YouTube en diverse blogs en fora. Ook nieuwsmedia zijn 'sociaal' geworden: berichten worden gedeeld via sociale netwerken en ook op de websites van nieuwsmedia kan op berichten gereageerd worden. Samen vormen sociale media een belangrijk speelveld waarop diverse spelers in een continue stroom van interacties betekenis geven aan de wereld (Stevens *et al.*, 2016), of, in dit geval: aan de gebeurtenissen rondom de Oostvaardersplassen.

sociale media
maatschappelijk debat
natuurbeleid
Oostvaardersplassen

T.J.M. (Thomas) Mattijssen

Wageningen Economic Research, Wageningen UR, Postbus 29703, 2502 LS Den Haag
thomas.mattijssen@wur.nl

B.C. (Bas) Breman

Wageningen Environmental Research

T.M. (Tim) Stevens

Wageningen UR, leerstoelgroep Strategic Communication

Foto Hans Breeveld, Staatsbosbeheer. Oostvaardersplassen, Flevoland.

In onze reflectie op de rol van sociale media in het debat rondom de Oostvaardersplassen onderscheiden wij vier gebruiksvormen van sociale media: disseminatie, groepsformatie, zelforganisatie en interpretatie (Stevens et al., 2016). Bij disseminatie of massacommunicatie gaat het om het verspreiden van informatie naar een breed publiek. *Groepsformatie* op sociale media betreft interpersoonlijke communicatie tussen gelijkgestemden (mensen met een gedeelde identiteit, gedeelde interesses en/of een gemeenschappelijk doel) en andersdenkenden, waardoor ‘online communities’ en groepsconflicten kunnen ontstaan. Sociale media spelen ook een belangrijke rol in *zelforganisatie*: ze worden gebruikt voor de organisatie en coördinatie van online én offline activiteiten. Ten slotte worden sociale media gebruikt als nieuwe informatiebron door de *interpretatie* van sociale media-data voor besluitvorming of strategische communicatie.

Figuur 1 Aantal berichten per dag op de zoektermen Oostvaardersplassen en OVP in de jaren 2013 - 2018

Figure 1 Number of daily posts (search terms: Oostvaardersplassen and OVP) from 2013 to 2018.

analyseerd om iets te kunnen zeggen over de frequentie van berichtgeving, woordgebruik en de rol van diverse auteurs/accounts door de tijd heen. Aanvullend zijn de berichten meer diepgaand en inhoudelijke geanalyseerd om inzicht te krijgen in de opeenvolging in de tijd en de aard van het debat. Hierbij is onder andere ingezoomd op de inhoud van sleutelberichten en de rol van bepaalde actoren. De gehele analyse vond plaats in een iteratief proces met meerdere rondes van kwantitatieve en kwalitatieve analyse en een tussentijdse verzameling van aanvullende data.

Fase 1: een onderstroom van verzet

In onze analyse hebben we onder andere gekeken naar het aantal berichten per dag over de Oostvaardersplassen, over een langere periode (figuur 1). Daaruit komt een beeld naar voren van een onderstroom van berichten over de Oostvaardersplassen gedurende langere tijd: ongeveer honderd berichten per dag gedurende de jaren 2013-2017. Op 7 december 2014 is er even sprake van een duidelijke uitschieter wanneer actievoerders protesteren tegen het beheer, maar deze piek dooft snel. Begin 2017 is er een verhoogde activiteit over een wat langere periode. Deze hangt vooral samen met een beleidsdiscussie over het toekomstig beheer.

Hoewel de Oostvaardersplassen tot 2018 nauwelijks expliciet genoemd worden in het bredere online natuurdebat (Bremas *et al.*, 2018), is er in deze periode al wel langere tijd sprake van een kritische onderstroom. Zo groeit het verzet tegen het bestaande beleid vanuit een aantal besloten Facebookcommunities, zoals Anti Oostvaardersplassen (7815 volgers); Oostvaardersplassen Crepeerplek vol Karkassen NU ingrijpen (1999 volgers); en Stop Tragedie Oostvaardersplassen NU (deze pagina had ruim 3300 volgers maar is momenteel offline)(peildatum voor aantallen volgers: 30 augustus 2018).

Fase 2: maatschappelijke ophef

Begin 2018 neemt de aandacht voor de Oostvaardersplassen op sociale media plotseling sterk toe. Streng winterweer leidt tot een sterftegolf onder de grote grazers, wat leidt tot meer activiteit in onder andere de bovengenoemde communities. Gemiddelde verschijnen er dagelijks ruim twee keer zo veel berichten over de Oostvaardersplassen, met een uitschieter van meer dan 600 als op 6 februari bekend wordt dat er al zo'n 700 dieren zijn afgeschoten. In eerste instantie blijft deze activiteit nog grotendeels onopgemerkt voor het grote publiek en ontstaat er nog geen brede maatschappelijke discussie.

Dat verandert eind februari. Op 22 februari publiceert de Telegraaf een ingezonden brief over de 'onnodige sterfte' van grazers in de Oostvaardersplassen (Zuidema, 2018). De volgende dag bericht dezelfde krant over dierenliefhebbers die de hongerdood van vele dieren vrezzen: 'gooi hooi over het hek' (Termaat, 2018). Online berichten over de Oostvaardersplassen worden in deze twee dagen ruim een miljoen keer bekeken, en ruim de helft van deze 'views' leidt naar de website van de Telegraaf. Deze krant blijft de daaropvolgende dagen

berichten over de Oostvaardersplassen, maar inmiddels pikken ook vele andere media de discussie op (onder andere RTL Nieuws, Hart van Nederland, Metro, Nu.nl), wat leidt tot ruim 8.3 miljoen online views over 24 en 25 februari en nog meer views in de dagen daarna.

Tegelijkertijd neemt ook het aantal berichten op sociale media toe. Hoewel nieuwsberichten het meest bekeken worden, is duidelijk zichtbaar dat er in korte tijd grote activiteit op Twitter ontstaat, en ook de kritische Facebookgroepen verwelkomen vele nieuwe leden. Nieuws wordt massaal opgepakt en gedeeld en er wordt ook weer massaal op gereageerd. In de paar dagen na de eerste berichten in De Telegraaf 'explodeert' het dagelijkse aantal (online) berichten tot in de duizenden (figuur 1). Vanuit de paardenwereld wordt de Stichting Cynthia en Annemieke opgericht, die in korte tijd uitgroeit tot de grootste community op Facebook en een centrale rol in het debat verwerft met advertentiecampaagnes in de Telegraaf.

Accounts van Staatsbosbeheer worden op diverse sociale media veelvuldig 'aangevallen' en er worden zelfs bedreigingen geuit (Kluyvers, 2018). De organisatie reageert vanaf 24 februari met een aantal berichten om aan te geven waarom het beheer zo wordt uitgevoerd en waarom bijvoeren voor hen geen oplossing is (Staatsbosbeheer, 2018a, b). Het brengt de gemoederen echter niet tot bedaren: het aantal berichten blijft groeien en laat een duidelijke dominantie zien van negatief sentiment, met veelvuldig gebruik van woorden als concentratiekamp, dierenleed, onnatuurlijk en hongerdood. Beelden, berichten en opinies uit reguliere media worden inmiddels veelvuldig gedeeld in verschillende communities op sociale media. Dit leidt weer tot nieuwe acties, oproepen en petitie's die vervolgens weer worden opgepikt en gevolgd door de reguliere

media, bijvoorbeeld wanneer bekende Nederlanders zich scharen onder de actievoerders die hooi over de hekken van de Oostvaardersplassen (willen) gooien. De activiteiten op sociale media en nieuwsmidia lijken elkaar daarmee steeds meer te versterken.

Op basis van het ongewoon hoge aantal posts, de felle polarisatie en de dominantie van negatief sentiment kunnen we inmiddels spreken van een voor de Nederlandse natuur ongewoon grootschalige maatschappelijke onrust (Bremen *et al.*, 2018). Op het hoogtepunt werd er dagelijks ruim honderd keer zo vaak over de Oostvaardersplassen bericht als gemiddeld in 2017 (meer dan 10.000 berichten per dag, zie figuur 1). Duidelijk wordt dan ook dat de (als kalmerend bedoelde) berichtgeving vanuit de provincie Flevoland en Staatsbosbeheer niet leidt tot het verminderen van de onrust. Uiteindelijk besluit de provincie Flevoland op 1 maart 2018 om de grote grazers tijdelijk te laten bijvoeren door Staatsbosbeheer, met als belangrijkste argument dat de provincie niet langer kan instaan voor de veiligheid van de bedreigde boswachters (Staatsbosbeheer, 2018 c).

Fase 3: een vaste plek op de agenda

Na het besluit om te gaan bijvoeren neemt het aantal dagelijkse berichten over de Oostvaardersplassen geleidelijk af, maar de grote aandacht op sociale media verdwijnt niet meer in 2018 (figuur 1). De kritische groepen, waarvan de community rondom Stichting Cynthia en Annemieke met op dat moment meer dan 60.000 leden ruimschoots de grootste is, zijn enorm gegroeid en worden snel actief bij nieuws over de Oostvaardersplassen. De discussie laait herhaaldelijk weer op, bijvoorbeeld wanneer de commissie Van Geel met een advies komt over het toekomstig beheer (eind april, 2018), de provincie bekendmaakt dat zij het advies (grotendeels) over-

neemt (juli 2018), dit vervolgens weer leidt tot een bezwaarprocedure (november 2018) en gerechtelijke uitspraak (november 2018). Ook Staatsbosbeheer wordt nog lange tijd geconfronteerd met de naweeën van dit debat: de organisatie wordt gedurende 2018 veelvuldig online geadresseerd en bekritiseerd en besluit zelfs om de Facebookpagina over de Oostvaardersplassen tijdelijk offline te halen.

De aard van het debat verandert gedurende 2018 enigszins van karakter. Geleidelijk zien verschillende partijen kansen om hun ideeën onder de aandacht te brengen en ontstaan nieuwe discussies, zowel op sociale media als in het nieuws. Mede naar aanleiding van een discussie met voormalig staatssecretaris Henk Bleker proberen sommige partijen de eerdere beleidsdoelstellingen ten aanzien van een verbindingszone tussen de Oostvaardersplassen en de Veluwe weer op tafel te krijgen (NOS, 2018).

Het debat over de Oostvaardersplassen leidt ook tot een meer algemene discussie over de invloed van sociale media op het publiek debat en uiteindelijk ook op de rol van bestuurders en beleidsmakers. In deze discussie wordt onder andere een aantal scherpe kanttekeningen geplaatst bij de beslissing van de provincie Flevoland om toe te geven aan de dreigementen op sociale media (Radio 1, 2018). Bestuurders zouden zich volgens sommigen laten intimideren door 'boze burgers', terwijl anderen de provincie er juist van betichten dat zij de ophef op sociale media gebruiken als legitimering voor het afrekenen met beleid waar men al langer vanaf wil.

We zien ook dat er in de reguliere media een vorm van zelfreflectie ontstaat. Zo wordt in een onderzoek van Vrij Nederland en Nieuwsuur gesteld dat 'de wisselwerking tussen social en traditionele media een volstrekt vertekend beeld kan opleveren' van wat mensen

werkelijk vinden (Broer & Ostendorf, 2018). Het onderzoek gaat specifiek in op het Nederlandse debat en laat zien dat de invloed van een kleine groep boze burgers, aan zowel de rechtse als linkse kant van het politieke spectrum, onevenredig groot is in bepaalde debatten (Broer & Ostendorf, 2018). Daarmee is er in de ogen van de auteurs sprake van een dynamiek van vertekening en polarisatie.

Disseminatie, groepsformatie, zelforganisatie en interpretatie

In fase 1 hebben sociale media een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van nieuwe actiegroepen. Wat opvalt is dat mensen van zeer verschillende achtergronden, zoals boeren, jagers, dierenrechtenactivisten en paardensporters, zich via sociale media konden verenigen. Wat deze groepen samenbindt lijkt geen groepsidentiteit of gedeelde ideologie te zijn, maar vooral een gedeelde vijand. Sociale media maken het mogelijk om vanuit persoonlijke beweegredenen aan te sluiten bij dergelijke groepen (*groepsformatie*) en om laagdrempelig bij te dragen aan dit soort acties (*zelforganisatie*). Daarom wordt ook wel gesproken van ‘connectieve actie’, als parafraze op ‘collectieve actie’ (Bennett & Segerberg, 2011).

Ook in fase 2 hebben sociale media een belangrijke rol gespeeld in de organisatie van het activisme. Zo werd er gebruikgemaakt van Facebookevenementen die binnen de verschillende Facebookgroepen werden gedeeld, ontstonden er interactieve websites voor digitale aangifte tegen Staatsbosbeheer en konden sympathisanten van de Stichting Cynthia en Annemieke geld bijdragen voor advertenties in de Telegraaf (Van de Reijt & Overgaauw, 2018). Sociale media hebben niet alleen een rol gespeeld in de groepsvorming van het verzet, maar ook in per-

#Retweet: Concentratiekamp Oostvaardersplassen met dank aan @Staatsbosbeheer @BLIKOPENER333 Stop deze onzin.

11:15 PM – 27 Feb 2018 55 Retweets 30 Likes

Het is te gek voor woorden dat de dieren staan weg te rotten en te verhongeren in de Oostvaardersplassen. Wij vinden dat dit mislukte experiment met de grote grazers moet stoppen! Volg onze missie! Laat deze walgelijke zwaar verwaarloosde dierentuin zo snel mogelijk stoppen. Als je dieren achter een hek neerzet, dan moet je er ook voor zorgen. Voor degene die het nog niet wisten!! Wat wij met het gedoneerde geld gaan doen? Wij zijn inmiddels een mediacampagne gestart en willen Nederland en de hele wereld laten zien wat daar echt gebeurt en zijn een rechtszaak gestart tegen De Staat Der Nederlanden, Staatsbosbeheer en de Provincie Flevoland. Stichting Cynthia en Annemieke

Figure 2 Voorbeelden van berichten op sociale media, februari 2018.

Figure 2 Examples of social media posts, february 2018.

soonlijke confrontaties tussen groepen actievoerders en het 'establishment'. Met name Staatsbosbeheer en boswachters konden eenvoudig via sociale media – al dan niet anoniem – worden geadresseerd of bedreigd (Kluivers, 2018). Het is duidelijk dat Staatsbosbeheer onder grote druk heeft gestaan: de Facebookpagina over de Oostvaardersplassen werd tijdelijk offline gehaald en de maatschappelijke ophef en dreiging werden als argumenten aangedragen voor aanpassing van het beheer (Staatsbosbeheer, 2018c).

Ondanks de rol van sociale media zorgden met name de traditionele nieuwsmedia voor de brede maatschappelijke aandacht in fase 2. De aandacht in de Telegraaf was het kantelpunt qua bereik. Zoals aangegeven in ons analytisch kader: ook nieuwsmedia zijn 'sociaal' geworden. Het bereik van nieuwsartikelen wordt mede bepaald door gebruikers van sociale media. Dit heeft op diverse manieren invloed gehad in het debat rondom de Oostvaardersplassen. Uit onze analyse blijkt dat nieuwsberichten over de Oostvaardersplassen een groot bereik hebben op sociale media en veel worden gedeeld (*disseminatie*). Ook het maken en delen van nieuwsfoto's en video's speelde een belangrijke rol in de publieke beeldvorming; beelden van zwakke of dode dieren werden veelvuldig gedeeld. De emoties die deze beelden oproepen zijn over het algemeen een belangrijke katalysator voor activisme en de verspreiding van online content (Stieglitz & Dang-Xuan, 2013).

Opvallend in fase 2 is dat het sociale media-protest en de rol van sociale media in de discussie zelf ook het nieuws halen. Hier zien we de rol van sociale media als nieuwe informatiebron: de activiteit op sociale media wordt op zichzelf nieuwswaardig. Een interpretatie van sociale media-data wordt vertaald naar analytische observaties en zelfs naar standpunten over beheer en beleid in het gebied. Met dit alles is er gedurende fase 2 constant

sprake van een sterke wisselwerking tussen nieuwsmedia en sociale media, waarbij het onderscheid vervaagt tussen de realiteit waarover media rapporteren, en representatie in de media. Reacties op het nieuws worden onderdeel van het nieuws en zo ontstaat er een zelf-referentieel systeem van reacties op de media én in de media.

In fase 3 wordt ook de rol van sociale media bediscussieerd: verplaatst het natuuractivisme zich naar het online domein? En wat is nu de daadwerkelijke impact van online activisme? In termen van fysieke deelname is het protest bij de Oostvaardersplassen, met naar schatting enkele honderden deelnemers, relatief klein. Ter vergelijking: het grootste offline protest over natuur van de afgelopen jaren, 'Hart voor Natuur' trok ruim 40.000 deelnemers om te protesteren tegen bezuinigingen op natuur in 2011 (Buijs et al., 2012). De online activiteit rondom de Oostvaardersplassen is echter veel groter. De offline activiteiten, zoals bijvoertacties en diverse protesten in Den Haag en bij het gebied Oostvaardersplassen, zijn online en in de nieuwsmedia veel duidelijker en over een langere periode zichtbaar dan de activiteiten van Hart voor Natuur. Door de publieke aandacht en de verantwoording die beleidsmakers moeten afleggen in het publieke debat hebben deze activiteiten uiteindelijk wel een impact op het natuurbeheer.

Het is duidelijk dat de grote maatschappelijk aandacht voor het beleid rondom de Oostvaardersplassen niet teruggevoerd kan worden op een eenduidig oorzakelijk verband. In dit artikel hebben we de mechanismen geïdentificeerd die een rol hebben gespeeld in het verloop van de discussie en de grote maatschappelijke aandacht: de voorgeschiedenis van de totstandkoming van het gebied en het beleid; het gebruik van sociale media voor

---

groepsvorming en activisme in de onderstroom van verzet; het agenderen van De Telegraaf en de nieuwsgolf die daarop volgde; de reacties van bekende Nederlanders en andere partijen die leidden tot een bredere maatschappelijke discussie; de beelden van zwakke en dode dieren uit het gebied in het katalyseren van emotie en activisme; de strategische online en offline campagnes en acties vanuit actievoerders; de snelle en flexibele mobilisatie van diverse online communities en de aandacht vanuit beleidsmakers en politici, die regelmatig aan de discussie refereren.

De betekenis van sociale media voor het natuurdebat

Onze analyse van het online debat rondom de Oostvaardersplassen laat zien hoe sociale media een rol van betekenis kunnen spelen in het Nederlandse natuurdebat. In onze bronnen over deze casus wordt de invloed van sociale media in het debat rondom de Oostvaardersplassen breed erkend. Zo refereert de Commissie Van Geel bijvoorbeeld ook naar het beeld op sociale media (Externe Begeleidingscommissie beheer Oostvaardersplassen, 2018). Hoewel onze studie geenszins representatief is voor het bredere gesprek over natuur op sociale media – dat veel positiever is en ook over hele andere onderwerpen gaat (Bremner et al., 2018) – is ze wel illustratief voor de wijze waarop online activiteit kan doorwerken in het offline domein van natuurbeheer en -beleid.

In de eerste plaats zien we dat sociale media belangrijk zijn geworden bij de totstandkoming van (nieuwe) groepsverbanden. Vervolgens biedt het deze groepen een laagdrempelig instrument om zichzelf te organiseren. Vanuit deze organisatie kan onder andere worden ingezet op de disseminatie van beelden en berichten die

het eigen geluid verder kunnen uitdragen en versterken en die helpen bij het mobiliseren van medestanders: sociale media als katalysator voor maatschappelijke betrokkenheid. Opvallend is daarbij niet alleen de heftigheid en polarisatie van het online debat, maar ook de wisselwerking tussen sociale media en nieuwsmedia en het feit dat online en offline activiteiten steeds meer met elkaar verweven raken.

Wat is nu de betekenis van dergelijke sociale media-analyses voor beleidsmakers? In dit licht willen wij benadrukken dat het publieke debat op sociale media geen goede afspiegeling is van de publieke opinie. In de wetenschap is al langer bekend dat reacties op sociale media niet per se representatief zijn voor opvattingen die leven in de bredere samenleving (Mellon & Prosser, 2017). De gemiddelde sociale mediagebruiker verschilt van de gemiddelde Nederlander (van der Veer et al., 2018), bovendien komt de activiteit vooral van een groep die een grote betrokkenheid bij het onderwerp heeft, waarbij de spreekwoordelijke ‘zwijgende meerderheid’ vaak wegvalt (Broer & Ostendorf, 2018). Daarnaast staan sociale media berichten niet op zichzelf maar vormen een (onderdeel van) een keten van reacties, waarin polarisatie kan optreden.

Een analyse van het online debat kan dan ook een heel ander beeld geven dan bijvoorbeeld een enquête. Zo werd in de ‘Groot Wild Enquête’ (Natuurmonumenten, 2013) de vraag gesteld of wilde dieren bij honger moeten worden bijgevoerd. Een analyse van deze antwoorden geeft een veel genuanceerder beeld dan uit onze sociale-media-analyse komt. Ook uit een recente enquête van de Raad voor Dierenaangelegenheden (Bouma, 2019) blijkt dat “bijna vier van de tien Nederlanders vinden dat je hongerende edelherten best mag afschieten zoals in de OVP gebeurde”, terwijl nog geen drie op

---

de tien Nederlanders hier tegen was. Dit geluid kwam nauwelijks naar voren in de storm van het debat over de Oostvaardersplassen op sociale media. Hoewel het goed mogelijk is dat de opinie over het bijvoeren van wilde dieren onder invloed van het publieke debat inmiddels wat is veranderd, is dit toch een belangrijke aanwijzing dat het beeld op sociale media niet het totale plaatje biedt. Wij zien sociale media dan ook niet als een directe afspiegeling van de publieke opinie, maar als een speelveld waarop deze opinie wordt gevormd en waar (politieke) besluitvormingsprocessen zich toe moeten verhouden.

Juist omdat het online debat een eigen dynamiek kent en van invloed is op de publieke opinie en het beleid, zijn sociale media-analyses van belang om deze dynamiek en de (potentiële) impact daarvan te doorgronden. Dit betekent echter niet dat beleidsmakers het beeld op sociale media kunnen gebruiken als ‘thermometer’ van de publieke opinie, dat doet in onze ogen tekort aan de mensen die online niet of minder zichtbaar zijn, maar die wel degelijk een mening hebben over het Nederlandse natuurbeleid. Wij pleiten daarom voor een meer fundamentele discussie over hoe het democratische natuurbeleid zich moet verhouden tot de activiteit op sociale media.

Summary

Oostvaardersplassen on social media. The influence of social media on nature management

Thomas Mattijssen, Bas Breman & Tim Stevens

Social media, public debate, nature policy, Oostvaardersplassen

In this article, we describe the role of social media in public debates and policy-making through a case study of a Dutch nature reserve: Oostvaardersplassen. The management of this reserve is based on ‘natural processes’ and leads to high mortality rates of large herbivores - which triggers public protests.

In our social media analysis from 2013 to 2018, we differentiate three phases: 1) an undercurrent of opposition 2) public uproar, and 3) a structural debate. We reflect on the role of social media through four affordances of social media: dissemination; group formation; self-organization and interpretation. First, social media play-

ed a key role in the creation and dissemination of news. Second, people with diverse backgrounds easily joined for a common cause and attacked those deemed responsible. Third, social media formed an essential platform for the organization of offline activities, such as protest, petitions and funding. Fourth, social media was interpreted, analyzed and referred to by policy makers and journalists, creating a self-referential system through which social media gained importance. We conclude that although the results of social media analysis do not reflect public opinion, social media do impact public debates and policies and raise questions for democratic nature management.

Referenties

- Aarts, N., B. Ruysenaars, C. Steuten & A. van Herzele, 2015.** Natuur en beleid betwist: een analyse van de aard en het verloop van online discussies over implementatie van natuurbeleid in Nederland. Den Haag. Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.
- Arts, K., R. van der Wal & W.M. Adams, 2015.** Digital technology and the conservation of nature. *Ambio* 44: 661-673.
- Bennett, W.L. & A. Segerberg, 2011.** Digital media and the personalization of collective action. *Information, Communication & Society* 14: 770-799.
- Bouma, J.** Afschieten edelherten is prima, zegt 39 procent van de Nederlanders - maar geef de wolf de ruimte. *Trouw* 14-02-2019. Amsterdam.
- Breman, B., T.J.M. Mattijssen & T.M. Stevens, 2018.** Natuur 2.0 - Het natuurdebat op social media. Wageningen. Wageningen University and Research.
- Broer, T. & C. Ostendorf, 2018.** Hoe de boze Twitteraar het debat bepaalt. *Vrij Nederland*, 24-01-2018. Amsterdam.
- Buijs, A.E., F. Langers, T.J.M. Mattijssen & I. Salverda, 2012.** Draagvlak in de energieke samenleving: van acceptatie naar betrokkenheid en legitimatie. Wageningen. Alterra.
- Büscher, B., 2014.** Nature 2.0: Exploring and theorizing the links between new media and nature conservation. *New Media and Society* 18: 726-743.
- Castells, M., 2011.** The rise of the network society: the information age. Hoboken. John Wiley & Sons.
- Externe Begeleidingscommissie beheer Oostvaardersplassen, 2018. Advies beheer Oostvaardersplassen - kader voor het provinciaal beleid. Lelystad. Provincie Flevoland.
- Harlow, S. & L. Guo 2014.** Will the revolution be tweeted or face-booked? Using digital communication tools in immigrant activism. *Journal of Computer-Mediated Communication* 19: 463-478.
- Kluijvers, S., 2018.** Boswachter in de vuurlinie. *De Telegraaf*, 20-03-2018. Amsterdam.
- Mellon, J. & C. Prosser, 2017.** Twitter and Facebook are not representative of the general population: Political attitudes and demographics of British sociale media users. *Research & Politics* 4: 1-9.
- Natuurmonumenten, 2013.** Resultaten Groot Wild Enquête. 's Graveland. Natuurmonumenten.
- NOS, 2018.** Wat te doen met de dieren van de Oostvaardersplassen? Nieuwsuur, 04-03-2018. Hilversum. NOS.
- Radio 1, 2018.** Bert Wagendorp en Sybe Schaap: Bestuuders moeten niet wijken voor dreigementen. *De Nieuws BV*, 05-03-2018. Hilversum. Stichting Nederlandse Publieke Omroep.
- Staatsbosbeheer, 2018a.** Handhaving Oostvaardersplassen. Persbericht, 28-02-2018.
- Staatsbosbeheer, 2018b.** Het bijvoeren van dieren in de winter heeft geen zin. Nieuwsbericht, 24-02-2018. www.staatsbosbeheer.nl/Over-Staatsbosbeheer/Nieuws/2018/02/het-bijvoeren-van-dieren-in-de-winter-heeft-geen-zin
- Staatsbosbeheer, 2018c.** Provincie besluit tot bijvoeren in Oostvaardersplassen. Nieuwsbericht, 01-03-2018. www.staatsbosbeheer.nl/Over-Staatsbosbeheer/Nieuws/2018/03/provincie-flevoland-besluit-tot-bijvoeren-in-oostvaardersplassen
- Staatsbosbeheer, 2019.** Dossier Oostvaardersplassen - Edelherten, konikpaarden en hekrunderen spelen een belangrijke rol in het ecosysteem van het gebied. www.staatsbosbeheer.nl/Over-Staatsbosbeheer/Dossiers/oostvaardersplassen-beheer/grote-grazers/beheer
- Stevens, T.M., N. Aarts, C. Termeer & A. Dewulf, 2016.** Social media as a new playing field for the governance of agro-food sustainability. *Current Opinion in Environmental Sustainability* 18: 99-106.
- Stieglitz, S. & L. Dang-Xuan, 2013. Emotions and Information Diffusion in Social Media - Sentiment of Microblogs and Sharing Behavior AU. *Journal of Management Information Systems* 29: 217-248.
- Termaat, G., 2018.** Dierenliefhebbers vrezen hongerdood dieren Oostvaardersplassen. *De Telegraaf*, 23-02-2018. Amsterdam.
- Van de Reijt, M. & C. Overgaauw, 2018.** Oostvaardersplassen - van droom tot nachtmerrie. *Medialogica*, 30-12-2018. Hilversum. Omroep Human.
- Veer, N. van der, S. Boekee, H. Hoekstra & O. Peters, 2018.** Nationale Social Media Onderzoek 2018. Enschede. Newcom Research & Consultancy B.V.
- Zuidema, B., 2018.** Onnodige sterfte grazers. *De Telegraaf*, 22-02-2018. Amsterdam.